

Handwritten signature or initials in red ink.

Z

NIEDZIELI

NA PONIEDZIAŁEK

Prawdziwy świat „SŁAWY I CHWAŁY“

JAROSŁAW IWASZKIEWICZ „SŁAWA I CHWAŁA”, scenariusz i reżyseria; Lidia Zamkow, scenografia; Mariusz Chwedeńczuk i Xymena Zaniewska, realizacja TV; Barbara Borys-Damięcka.

16 VI hr. — cz. I „Pozany sławy”
17 VI hr. — cz. II „Polonia Restituta”
24 VI hr. — cz. III „Piękne lato”
1 VII hr. — cz. IV „Epilog i dalsze ciągły”

„Zawsze wierzę, że sztuka jest potrzebna — mówi Jarosław Iwaszkiewicz — Sztuka nie jest komfortem, jest naturalną potrzebą człowieka. Jeśli się tej potrzebie odpowiada, jeśli zapatruje się człowieka w dobre, artystyczne rzeczy, to czynność ta oznacza właśnie pracę nad zbawieniem człowieka, pracę nad ocaleniem, polepszeniem jego doli, nad przywróceniem mu witalności. Wartości artystyczne powinny być dodatnimi, bezspornymi wartościami społecznymi. Dobre dzieło jest zawsze wielką wartością społeczną...”

Epoka laureata Nagrody Leninowskiej „Za uwolnienie pokoju między narodami” — to spekulacja polskiej historii między dwoma wielkimi wojnami, ukazująca filozoficzną, społeczną i polityczną przeszłość współczesnego narodu. Chwila jego sławy i przetrwania jego klęski. Jest to historia jednej generacji, której dane było przeżywać narówno czas arkadyjskiego spokoju, jak i najwściekszy kataklizm naszej epoki, czasy zbrodni i barbarzyństwa.

Wieloosobowa powieść, której bohaterem jest jedno pokolenie, a może nawet jedna, liczące ewangeliczną rodzinę wraz z kręgiem znajomych i przyjaciół — stała się podstawa scenariusza i odrinkowego serialu TV. Lidia Zamkow musiała podjąć wiele bohaterów i wątków powieści dokonując wyboru. Wybrała, który patrolował zachować charakter epopei, a więc nie tylko tragiczną ironię historii, która gnasła ludzkie losy, ukazując wielość ludzkiego działania wobec przepaści (jak śmierci) jak i nadziei, lecz także szeroki panoramiczny obraz i warstw społecznych ówczesnej Polski, klas i środowisk, karier i upadków...

Dlatego głównymi bohaterami serialu stały się cztery postaci: księżka Janusz Myszyński (Leszek Merdegen) — artysta i esteta, arystokrata, przedstawiciel „niemożności” jakiegoś wielkiego działania; Kazimierz Spychalski (Jacek Durski) — inteligent, człowiek czynu, który rabi karierę polityczną w II Rzeczypospolitej, lecz nie może przekroczyć granicy „sławy” w historii nieszczęśliwego romansu z Marią Hillską (Aleksandra Śląska); Janek Wiewiórski (Andrzej Mrowiec) — robotnik, emigrant, straszący polskiej lewicy; i Walerok (Roman Wilhelmi) — czynny wyznawca polskiego nacjonalizmu, który zaprowadzi go na ślaską drogę zdrady i haniebnego śmierci...

Główne postaci serialu w różnych odrinkach odgrywają większą lub mniejszą rolę, a także mają swoich kontynuatorów, współwyznawców, sątelisów... Oczywiście, w serialu wystą-

Prawdziwy świat „SŁAWY I CHWAŁY“

Dokończenie ze str. 17

pi także uważany przez niektórych krytyków za właściwego nosiciela idei artystycznej „Sławy i chwały” — kompozytor Edgar Szyller (Edmund Fejling). Autor „Pasji Biedomierskich” wyznał w jednym z wywiadów, że dla niego „najympatyczniejszą postacią” jest „pan Franciszek Gołąbek (Gustaw Lutkiewicz), poczciwy, zahukany drobniomieszczanin”. W serialu wystąpi cała rodzina Gołąbków: Ola (Ewa Wawrzoni) i jej dzieci: Antek (Krzysztof Kalczyński), Andrzej (Olgierd Łukaszewicz) i Hienka (Gracylna Barszczewska).

„Ktoś mi powiedział — mówi Iwaszkiewicz w wywiadzie dla „Polityki” — że tak napisałem to powieść, że wszystkie najbardziej nawet antagonistyczne postaci mają rację. Istotnie. Ale co jest racją książki — tego ja nie wiem. Pisarz nigdy nie wie, co może. Ja piszę

„co było i jak jest”, jak mawiał Witkacy. Reszta należy do czytelników i krytyki”. Może właśnie dlatego, że pisarz wszystkich swoich bohaterów wyposażał w pewne racje: polityczne, ideowe, społeczne, światopoglądowe, artystyczne, czy po prostu ludzkie — stała się oni tak znakomitym materiałem dla aktorskiej interpretacji. W czym tkwi tajemnica, że proza autora „Kościoła w Skaryszewie” tak łatwo daje się przekładać na język teatru, filmu czy telewizji. Przypomnijmy realizacje telewizyjne takich dzieł, jak „Brzezina”, „Matka Joanna od Aniołów” i inne.

W prozie Iwaszkiewicza ogromną rolę odgrywa obraz, pejzaż, dźwięk, malarskie i muzyczne tło wydarzeń — na małym ekranie elementy te podlegają naturalnemu ograniczeniu, ale pozostaje człowiek. I oto okazuje się, iż twórczość pisarza daje pełny, wielostronny materiał dla kreacji bohatera, przekształcając sumę wiedzy o człowieku.

IRENA BOLTUC